

Rapša un rapša sēklu tirgus apskats

Jaunāko tirgus apskata informāciju sagatavojis ISTA Mielke GmbH – Pasaules Globālā eļļas tirgus analīze un prognoze eļļas augu sēklām, eļļām un taukiem, kā arī raušiem un spraukumiem Hamburgā, Vācijā. Kompānijas mājas lapā www.oilworld.de iespējams aplūkot detalzētu informāciju par kompāniju un tās sniegtajiem servisiem.

Rekordaugstie spraukuma pieprasījumi, strauji samazināts imports, kā arī lielāks eksports ir būtiski mazinājis ES rapšu piegādes 2023./24. gada ražas sezonas otrajā pusē. Tomēr gaidāmā saspringtība vēl neatspoguļojas ES rapša cenās, kas pēdējos trijos mēnešos tika tirgoti salīdzinoši šaurā diapazonā par 460 līdz 490 ASV dolāriem, saglabājot ES rapšu sēklu atļaidi salīdzinājumā ar Kanādas rapsi.

Kanādas rapšu nākotnes darījumi ICE pēdējās trijās nedēļās bija salīdzinoši vājāki nekā ES rapša sēklām, mazinot prēmiju maija pozīcijā tikai līdz 1 USD 11. janvāra beigās, salīdzinot ar 26 USD 27. decembrī un 40–50 USD novembra vidū. Taču ir nepieciešams turpmāks relatīvs cenu pieaugums ES, lai a) atvieglotu importu un b) veicinātu lauksaimnieku [rapšu] pārdošanas ES.

Tā kā Kanādas rapšu importam nav maržas un Ukrainā ir sezonāli zemas piegādes, ES rapša spraukuma pieprasījums 2024. gada aprīlī/jūnijā būs ļoti atkarīgi no Austrālijas rapšu importa. Tomēr Austrālijas eksports uz ES strauji atpalika no iepriekšējā gada apjoma novembrī un decembrī, atdodot tirgus daļu Japānai, Pakistānai, Meksikai un AAE.

Tiek ziņots, ka nepiegādātais pārdošanas apjoms uz ES ir salīdzinoši zems, un atliek noskaidrot, vai papildu pirkumi tiks veikti laikā, ņemot vērā salīdzinoši ilgo piegādes laiku, kā arī ierobežoto Austrālijas eksporta loģistiku.

Rekordaugstie rapšu spraukuma pieprasījumi 2023. gadā palielinājas apjomu ES līdz jaunam rekordam. Pēc ievērojamā pieauguma janvārī/septembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu 2023. gada oktobrī/decembrī rapša sēklu pārstrāde nedaudz samazinājās līdz 6,3 milj. t, tādējādi kopējais apjoms 2023. gadā palielinājās līdz 24,4 milj. t (par 1,8 milj. t vairāk).

Lai gan sojas miltu deficīts pasaules tirgū un atbilstošais cenu kāpums saglabāja ES rapšu spraukumu cenu atbalstu oktobrī/decembrī, rekordaugstā ražošana acīmredzami pārsniedza pieprasījumu pēc rapšu eļļas ES, decembrī samazinot cenas Roterdamā līdz vidēji tikai 983 USD/t (par 20% mazāk nekā gadu iepriekš). Tomēr pašreizējais piedāvājuma pārpalikums būs tikai īslaicīgs. Paredzams, ka pieaugošais patēriņš un ES rapšu spraukumi palēninājums mainīs neseno rapšu eļļas cenu lejupslīdi.

2024. gada perspektīva norāda uz atšķirīgiem pamatiem augu eļļas un olbaltumvielu tirgos. Sagaidāms, ka rapšu eļļas, saulespuķu eļļas un palmu eļļas kopējās ražošanas mazināšanās palielinās atkarību no sojas eļļas. Ir redzams, ka nākamajos mēnešos tas veicinās ES augu eļļas cenas, savukārt tiek prognozēts, ka eļļas cenas ievērojami mazināsies. Eļļas īpatsvara pieaugums veicinās augstāzģu eļļas augu sēklu pārstrādi, atbalstot ES rapšu cenas.

2024. gada 15. janvārī

OIL WORLD (ISTA Melke GmbH, Hamburg)